

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 569/2023-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom Mgr. Henrichom Schindlerom, Skuteckého 33, Banská Bystrica, proti uzneseniu Správneho súdu v Košiciach č. k. KE-3 Sa 23/2022 z 8. júna 2023 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 23. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Správneho súdu v Košiciach (ďalej aj „správny súd“) č. k. KE-3 Sa 23/2022 z 8. júna 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Zároveň navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť správnenému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznať sťažovateľke náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že správnu žalobou doručенou 5. decembra 2022 pôvodne Krajskému súdu v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) sa sťažovateľka domáha, aby krajský súd zakázal Daňovému úradu Košice (ďalej len „žalovaný“) pokračovať v nezákonnom postupe spočívajúcom vo vykonávaní dokazovania v rámci vyrubovacieho konania po daňovej kontrole vykonanej u sťažovateľky na dani z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie (rok 2018). Zároveň sťažovateľka žiadala uložiť žalovanému povinnosť bezodkladne obnoviť stav pred nezákonným zásahom orgánu verejnej moci, a to vykonať dokazovanie v rámci vyrubovacieho konania po daňovej kontrole vykonanej u sťažovateľky na dani z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie (rok 2018) v súlade s usmernením Finančného riaditeľstva Slovenskej

republiky [ďalej len „finančné riaditeľstvo“ (obsiahnutým v rozhodnutí č. 100591068/2022 z 24. marca 2022)], a taktiež vyhodnotiť predmet zdaniteľného plnenia v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou. Súčasťou správnej žaloby sťažovateľky bol aj návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe.

3. S účinnosťou od 1. júna 2023 nastali viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 3 ods. 3 písm. c) zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov prechádza výkon súdnictva od 1. júna 2023 z krajských súdov na správne sudy vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. júna 2023 daná právomoc správnych súdov, a to z Krajského súdu v Košiciach na Správny súd v Košiciach. Súdne konanie vo veci sťažovateľky je správnym súdom ďalej vedené pod sp. zn. KE-3 Sa 23/2022.

4. Správny súd napadnutým uznesením z 8. júna 2023 návrh sťažovateľky na priznanie odkladného účinku správnej žalobe zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že „*správny súd nesprávne právne posúdil naplnenie zákonom vyžadovaných podmienok a to existenciu hrozacej ujmy ako aj skutočnosť, či priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom.*“.

6. V čase podania žaloby proti inému zásahu orgánu verejnej správy (vedenej správnym súdom pod sp. zn. KE-3 Sa 23/2022) daňová kontrola u sťažovateľky na dani z príjmov právnickej osoby za rok 2018 nebola právoplatne ukončená. Medzičasom však finančné riaditeľstvo rozhodnutím č. 101014286/2023 z 12. apríla 2023 určilo rozdiel dane z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie roku 2018 v sume 126 000 eur. Predmetné rozhodnutie napadla sťažovateľka 12. mája 2023 žalobou o preskúmanie jeho zákonnosti a je vedené správnym súdom pod sp. zn. KE-8 S 54/2023 (spolu s návrhom na priznanie odkladného účinku správnej žalobe).

7. V súvislosti s prieskumom kontroly na dani z príjmov právnických osôb za zdaňovacie obdobie 2018 sťažovateľka poukázala aj na upozornenie prokurátora Okresnej prokuratúry Košice I (č. k. Pd 40/23/8802 z 29. mája 2023) vydané na účely odstránenia porušovania zákonných ustanovení v správnom konaní súvisiacom s uvedeným daňovým nedoplatkom.

8. Sťažovateľka sa so závermi správneho súdu v napadnutom uznesení nestotožňuje. Namieta, že
a) svoju aktuálnu ekonomickú situáciu o obrate spoločnosti, jej príjmoch, daňovom a odvodovom zaťažení zdokladovala, a to predloženým daňovým priznaním, ako aj ďalšími daňovými dokladmi,
b) v komparácii s výškou daňového nedoplatku bola osvedčená a preukázaná aj existencia priamej hrozby, ktorej následky by boli oveľa závažnejšie ako princíp právnej istoty právoplatného rozhodnutia,

c) poukázala na skutočnosť, že prípadný výkon rozhodnutia poškodí dennodenný chod sťažovateľky, a to výkon jej podnikateľskej činnosti (ohrozenie jej dôveryhodnosti, druhotnej platobnej neschopnosti), a trvanie nezákonného stavu spôsobí sťažovateľke nevyčísliteľnú škodu (v prípade výkonu daňovej exekúcie bude vedená ako dlžník, čo jej podstatne sťaží výkon

podnikateľskej činnosti, ktorý môže viesť až k likvidácii sťažovateľky a nemožnosti zamestnávania viac ako 20 interných zamestnancov),

d) správny súd nedostatočne odôvodnil, prečo nepovažuje hrozbu za preukázanú,

e) na základe ňou predložených dôkazov mal správny súd nepochybne dospieť k záveru, že preukázateľne boli naplnené podmienky vyžadované zákonom na priznanie odkladného účinku správnej žalobe.

9. Sumarizujúc už uvedené, sťažovateľka konštatuje, že správny súd pri svojom rozhodovaní „nesprávne aplikoval ustanovenia § 258 v spojení s ustanovením § 185 písm. a) Správneho súdneho poriadku.“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Sťažovateľka je presvedčená o tom, že napadnutým uznesením, ktorému vyčíta arbitrárnosť a nedostatočnú odôvodnenosť, boli porušené jej označené práva.

11. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (I. ÚS 31/05) a v zásade nemá právomoc preskúmať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, so základnými právami. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, čím by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (IV. ÚS 43/04).

12. Ústavný súd žiadne z takýchto pochybení v prerokovanej veci sťažovateľky nezistil a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné.

13. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04).

14. Rozhodnutie o priznaní alebo nepriznaní odkladného účinku správnej žalobe podľa § 185 Správneho súdneho poriadku účinného v čase rozhodovania správneho súdu (ďalej aj „SSP“) nie je rozhodnutím vo veci samej a následky z neho plynúce nie sú konečné a nezmeniteľné a možno preto konštatovať, že takéto rozhodnutie je zákonom konštruované ako rozhodnutie dočasnej povahy (m. m. III. ÚS 468/2018, I. ÚS 158/2020). Posúdenie splnenia podmienok na priznanie odkladného účinku správnej žaloby je zásadne vecou konajúceho správneho súdu, pričom k prieskumu reálnej existencie týchto podmienok nie je ústavný súd oprávnený. Podstatou prieskumu tohto rozhodnutia tak môže byť len obmedzený test ústavnosti, t. j. posúdenie, či má rozhodnutie o (ne)priznaní odkladného účinku zákonný podklad, či bolo vydané príslušným

orgánom a taktiež či nie je prejavom svojvôle, najmä či je náležite odôvodnené (m. m. I. ÚS 346/2017).

15. Keďže aj v konaní o priznaní odkladného účinku správnej žalobe musia byť rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu, resp. základnému právu na súdnu ochranu (napr. I. ÚS 295/2021), ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zameral na posúdenie, či správny súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody zamietnutia návrhu sťažovateľky na priznanie odkladného účinku.

16. Podľa § 185 písm. a) SSP správny súd môže, ak osobitný predpis neustanovuje inak, na návrh žalobcu a po vyjadrení žalovaného uznesením priznať správnej žalobe odkladný účinok, ak by okamžitým výkonom alebo inými právnymi následkami napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy hrozila závažná ujma, značná hospodárska škoda či finančná škoda, závažná ujma na životnom prostredí, prípadne iný vážny nenapraviteľný následok a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom.

17. Odkladný účinok správnej žaloby upravený v § 184 až § 189 SSP «predstavuje jeden z nových právnych inštitútov správneho súdneho konania, ktoré majú zabezpečiť efektívnu ochranu zo strany správneho súdu, tak aby jeho rozhodnutie mohlo byť nielen formálnym, ale i materiálnym prostriedkom ochrany práv a právom chránených záujmov úspešného žalobcu. Podstatou odkladného účinku je zabezpečenie takého stavu, pri ktorom by správnym súdom preskúmané rozhodnutie alebo opatrenie orgánu verejnej správy nevyvolávali žiadne právne účinky vrátane takých, ktoré by ich zrealizovaním boli považované za skonsumované... Odkladný účinok správnej žaloby má predbežný, zabezpečovací a dočasný charakter a predstavuje určitý ekvivalent neodkladných a zabezpečovacích opatrení v civilnom sporovom konaní a neodkladných a iných opatrení v civilnom mimosporovom konaní. Oproti týmto opatreniam podstatou odkladného účinku je „zmrazenie“ právnych následkov už existujúceho, resp. platného a právoplatného rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy... Možnosť priznania odkladného účinku správnej žalobe rozhodnutím správneho súdu je plne ovládaná dispozičnou zásadou... Podanie návrhu na priznanie odkladného účinku nie je viazané na žiadnu lehotu. Žalobca môže podať takýto návrh najskôr so správnou žalobou, či už ako jej súčasť, alebo samostatne, a najneskôr do konečného rozhodnutia správneho súdu (pozri § 187 ods. 3)... Návrh na priznanie odkladného účinku má v zásade povahu podania vo veci samej (§ 55 ods. 2). Okrem všeobecných náležitostí podania (§ 57) by mal návrh obsahovať aj dostatočnú identifikáciu dôvodu na priznanie odkladného účinku v zmysle písm. a) alebo b) § 185. Pri dôvode týkajúcom sa písm. a) § 185 by pritom mal navrhovateľ (žalobca) dostatočne vymedziť aj konkrétny dôvod a skutkové okolnosti s ním spojené. Od tohto vymedzenia nakoniec závisí vo veľkej miere aj rozhodnutie správneho súdu a rozsah jeho odôvodnenia... Proti uzneseniu krajského súdu, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na priznanie odkladného účinku, či už kladne, alebo záporne, nie je prípustná kasačná sťažnosť [§ 439 ods. 2 písm. e)], a to z dôvodu, aby sa pre rozhodovanie o nej zbytočne nepredlžovalo konanie vo veci samej. Žalobca však môže podať nový návrh na priznanie odkladného účinku, ak došlo k zmene pôvodného skutkového alebo právneho stavu.» (BARICOVÁ, J.; FEČÍK, M.; ŠTEVČEK, M.; FILOVÁ, A. a kol. *Správny súdny poriadok. Komentár*. Bratislava : C. H. Beck, 2018. s. 924, s. 926 až 927 a s. 934.).

18. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že správny súd nepriznal správnej žalobe odkladný účinok z dôvodu, že sťažovateľka neuniesla dôkazné bremeno osvedčenia tvrdenej obavy

z hrozby závažnej ujmy v prípade napadnutého iného zásahu žalovaného. Podľa správneho súdu sťažovateľka svoje presvedčenia, v ktorých vyslovila obavy z hrozby závažnej ujmy, v prípade napadnutého iného zásahu žalovaného nepodporila žiadnymi dôkazmi, pričom tieto nevyplývali ani z obsahu administratívneho spisu žalovaného. Neponúkla správnemu súdu žiadne konkrétne hodnoty, na základe ktorých by tento mohol posúdiť jej obavy, že nesplnením povinnosti vyplývajúcej pre ňu zo správnu žalobou napadnutého iného zásahu orgánu verejnej správy by jej hrozili následky, na ktorých hrozbu vo svojom návrhu poukazovala, vrátane ujmy na jej podnikateľských aktivitách. Správny súd zdôraznil, že samotné tvrdenie sťažovateľky o nenapraviteľnej závažnej ujme, ktorá jej hrozí, nebolo okrem tohto hypotetického tvrdenia, ničím bližšie osvedčené, a preto bez ďalšieho nebolo právne významným dôvodom na priznanie odkladného účinku správnej žalobe sťažovateľky. Reflektujúc uvedené, sa už správny súd druhou zákonnou podmienkou na priznanie odkladného účinku správnej žalobe nezaoberal (body 9 a 10 napadnutého uznesenia).

19. Po oboznámení sa s dôvodmi napadnutého uznesenia a posúdení sťažovateľkiných námietok zastáva ústavný súd názor, že správny súd sa pri rozhodovaní nedopustil svojvôle, pretože vychádzal zo zákonnej úpravy regulujúcej priznanie odkladného účinku správnej žalobe a v súvislosti s tým sa náležitým spôsobom zaoberal tvrdeniami sťažovateľky obsiahnutými v jej návrhu o hrozbe vzniku ujmy, ktorú by jej mal iný zásah žalovaného spôsobiť. Podľa názoru ústavného súdu nevybočilo namietané uznesenie správneho súdu z medzí ústavnosti, ako to tvrdí sťažovateľka v ústavnej sťažnosti, pričom správny súd svoje rozhodnutie zároveň dostatočne a ústavne konformne odôvodnil. Správny súd zreteľne ozrejmil, že predpokladom vyhovenia návrhu nie je len tvrdenie vzniku ujmy, ale aj jej riadne preukázanie, nepostačuje len potenciálna ujma. Práve to sa sťažovateľke nepodarilo preukázať, preto jej nebolo namietaným uznesením správneho súdu vyhovené. Sťažovateľka totiž svoj návrh nepodporila dôkazmi na preukázanie jej obáv, z ktorých by bolo možné vyvodiť hrozbu závažnej ujmy či iného nenapraviteľného následku, ako to vyžaduje § 185 písm. a) SSP, a preto správnemu súdu nemožno vytknúť, že sa mu sťažovateľkou popísaná ujma spojená s iným zásahom žalovaného javila len ako hypotetická.

20. Na základe uvedeného ústavný súd považuje záver správneho súdu o nesplnení podmienok na vyhovenie návrhu sťažovateľky na priznanie odkladného účinku správnej žalobe za ústavne akceptovateľný a z ústavného hľadiska tak nenachádza priestor, aby do tohto hodnotenia správneho súdu akokoľvek zasiahol. Napadnuté uznesenie nevybočilo z medzí ústavnosti a správny súd náležite interpretoval a aplikoval príslušné ustanovenia Správneho súdneho poriadku, pričom svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil.

21. Ak sťažovateľka poukazuje na upozornenie prokurátora z 29. mája 2023 (bod 7 tohto odôvodnenia), ústavný súd k tomu uvádza, že predmetom ústavného prieskumu je v tomto prípade uznesenie správneho súdu, ktorým rozhodol o návrhu sťažovateľky na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, ktorý podala sťažovateľka, a nie postup, resp. rozhodnutie správneho súdu vo veci samej (teda vo veci podanej správnej žaloby). Uvedené upozornenie podal prokurátor žalovanému ako orgánu verejnej správy na účely odstránenia porušovania zákonných ustanovení v konaní, ktoré je predmetom správnej žaloby sťažovateľky.

22. Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil možnosť porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6

ods. 1 dohovoru, ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

23. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky formulovanými v petite jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu